

DECRET

Aprovar la Metodologia d'Avaluació de riscos ètics i de frau de la Diputació de Barcelona

exp. 2023/0008711

Antecedents

1. La Diputació va aprovar, per acord núm. 33 de Ple de 24 de febrer de 2022, el Sistema d'Integritat Institucional i el Pla de Mesures Antifrau de la Diputació de Barcelona i entitats del seu sector públic, així com la declaració institucional, al més alt nivell, del compromís de lluita contra el frau.
2. Un any més tard, el 23 de febrer de 2023 es va aprovar, per acord núm. 42 de Ple, l'actualització del Sistema d'Integritat Institucional de la Diputació de Barcelona i ens del seu sector públic, el Pla de Mesures Antifrau 2023 i es va donar compte del balanç d'execució del Pla de Mesures Antifrau 2022. Aquesta actualització implica que s'incorporin al Sistema els elements que al llarg de l'any s'han aprovat en compliment del Pla.
3. Com a resultat d'aquest progressiu compliment i desplegament del Pla de Mesures Antifrau, es fa efectiva l'aplicació a la Diputació de Barcelona de les novetats normatives que se succeeixen en els àmbits d'integritat pública, bon govern i bona administració i dona lloc a la incorporació en el Sistema, de nous elements.
4. En aquest sentit, l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la que es configura el sistema de gestió del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR) estableix l'obligació d'implementar, entre altres, avaluacions de risc de frau per a la seva prevenció. L'avaluació de risc de frau ha de recollir la incidència del possible frau i la seva qualificació com sistemàtica o puntual, i en tot cas, contemplar la retirada de projectes o part dels projectes, finançats o a finançar, que puguin veure's afectats per frau.
5. En coherència amb aquest marc normatiu i procedimental, especialment pel que fa el sistema de gestió dels fons NextGenerationEU, la Diputació ha previst, com a element del seu Sistema d'Integritat Institucional (SII) el "Mecanisme d'avaluació del risc de frau".
6. Així, el Pla de Mesures Antifrau que planifica la implantació de les accions del SII i que s'estructura seguint les fases del cicle antifrau: prevenció, detecció, correcció i persecució, recull les accions 50 i 51 de la fase de prevenció, relatives a la necessitat de disposar d'una metodologia d'avaluació de riscos ètics i de frau amb la que poder realitzar les corresponents avaluacions de riscos en els diferents àmbits funcionals.

7. En aquest sentit, a finals de l'any 2022, el Gabinet d'Innovació Digital ha treballat en l'elaboració de l'Avaluació de riscos ètics i de frau de la Diputació de Barcelona. Per realitzar aquesta primera Avaluació s'ha elaborat una Metodologia que permet identificar la probabilitat i l'impacte del risc de frau a partir d'una matriu de risc. Aquesta Metodologia d'avaluació s'ha desenvolupat en determinats àmbits funcionals vinculats a la gestió de fons amb la participació dels respectius centres gestors, concretament els relatius a contractació, subvencions, gestió econòmica, personal i convenis.
8. En aquests moments, una vegada definida la Metodologia d'Avaluació de riscos ètics i de frau de la Diputació de Barcelona, procedeix la seva aprovació formal mitjançant resolució de Presidència, d'acord disposa l'apartat 1 del Sistema d'Integritat Institucional referent al Pla de Mesures Antifrau. Aprovació que es formalitza, sens perjudici de la necessària actualització anual o biennal de l'Avaluació de riscos d'acord preveu l'article 6.5.c de l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre.

Fonaments de dret

1. El Consell Europeu va aprovar l'Instrument de Recuperació 'Next Generation EU', en coherència, entre d'altres, amb el Reglament (UE, Euratom) 2020/2092, de 16 de desembre del 2020, relatiu a la protecció del pressupost de la Unió, i el posterior Reglament (UE) 2021/241, de 12 de febrer del 2021, pel qual s'estableix el Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR) amb l'objectiu general de fomentar la cohesió econòmica, social i territorial de la Unió.
2. A nivell estatal, el Reial decret llei 36/2020, de 30 de desembre i l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la que es configura el sistema de gestió del PRTR obliguen, entre d'altres accions, a reforçar els mecanismes per a la prevenció, detecció, i correcció del frau, la corrupció, i els conflictes d'interès i estableix l'obligatorietat d'aprovar un Pla de Mesures Antifrau i una Avaluació de riscos ètics i de frau, que haurà de ser objecte de revisió periòdica anual o bianual.
3. La subjecció als principis de bona administració, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència i eficiència deriven de la Constitució espanyola i de la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea i han estat incorporats al marc normatiu regulador de l'actuació de les administracions públiques, entre d'altres, de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques i l'article 3 i concordants de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic, que els incorpora com a principis d'actuació i funcionament del sector públic.

L'adopció d'aquesta resolució, vinculada amb l'exercici de competències que afecten més d'una Àrea, correspon a la Presidència, d'acord amb el previst a l'apartat 1 del

Sistema d'Integritat Institucional i el resolutiu cinquè, apartat I.5.k) de la part dispositiva del Decret de la Presidència núm. 9902/2023, de 26 de juliol, de nomenament i delegació de l'exercici de les competències de la Presidència en favor dels/de les Presidents/es delegats/des d'àrea, Diputats/des delegats/des de matèria i Diputats/des adjunts/es d'àrea i de matèria, publicat al BOPB de 28 de juliol de 2023, i modificat parcialment per Decret núm. 9916/2023, de 31 de juliol, publicat al BOPB el 2 d'agost de 2023, i per Decret 10050/2023, de 4 d'agost, publicat al BOPB el 7 d'agost de 2023.

En virtut de l'exposat, es proposa l'adopció de la següent

RESOLUCIÓ

Única.- APROVAR la Metodologia d'Avaluació de riscos ètics i de frau de la Diputació de Barcelona, d'acord amb el document que s'incorpora com a Annex 1 a aquesta resolució.

Metadades específiques del document

Núm. Exp. SIGC	2023/0008711
Codi XGL	
Promotor	Gabinet d'Innovació Digital
Tramitador	Gabinet d'Innovació Digital
Codi classificació	A0503 Instruccions i normatives internes
Títol	Decret d'aprovació de la Metodologia d'Avaluació de riscos ètics i de frau de la Diputació de Barcelona.
Objecte	Aprovar la Metodologia d'Avaluació de riscos ètics i de frau de la Diputació de Barcelona.
Destinatari - CIF/DNI	
Op. Comptable -	
Altres serveis	Dir. Serveis Secretaria, Adj.Secret.Gral Dir. Serveis de Cooperació Local Dir. Serveis Suport Coordinació General Ser. Jurídico-Administratiu Ser. Contractació Ger. Serveis Equ., Inf. U. i Patr.Arq. Dir. Serveis de Planificació Econòmica Dir. Serveis de Recursos Humans Ser. Programació Ser. Secretaria Intervenció General Ser. Control Financer Tresoreria Gab. Premsa i Comunicació Ger. Serveis d'Infraestr.Vià. i Mob. Dir. Serveis de Formació Coord. de Cooperació i Assist. Local Ger. Serveis de Turisme CIS Presidència, Servs.Gens., Bon Govern Of. Patrimoni i Gestió Immobiliària Serv. Millora Organitzativa Ger. Serveis de Comerç
Ref. Interna	CSA- 33819
Acte de referència	

Resum de signatures i tramitació administrativa

Signatures requerides

Perfil	Signatari	Acte	Data acte
Responsable directiu Servei Promotor	Francesc Xavier Forcadell Esteller (SIG) (accidental)	Proposa	14/11/2023, 01:08
Coordinador/a	Francesc Xavier Forcadell Esteller (SIG)	Proposa	17/11/2023, 00:08
President/a delegat/da d'Àrea	Dionis Guiteras Rubio (SIG)	Proposa	20/11/2023, 11:18
Diputada adjunta de Presidència (p.d.s.)	NURIA PARLON GIL (TCAT)	Resol la Presidència; signa per delegació (Decret 9913/2023, de 28 de juliol)	20/11/2023, 17:51
Secretària General	Maria Teresa Muratel Caveró (TCAT) (accidental)	Es transcriu en el Llibre de Resolucions, als efectes de l'art. 3.2.e) del RD 128/2018	20/11/2023, 21:50

Documents vinculats

Protocol(5cea68e488a05391a5d4)

Perfil	Signatari	Data signatura
Responsable directiu Servei Promotor	Francesc Xavier Forcadell Esteller (SIG)	14/11/2023, 01:07

ANNEX 1 al decret d'aprovació de la Metodologia d'Avaluació de riscos ètics i de frau de la Diputació de Barcelona

exp. 2023/0008711

Metodologia d'avaluació de riscos ètics i de frau de la Diputació de Barcelona

1. Introducció

L'avaluació dels riscos ètics i de frau és un component fonamental en la configuració del Sistema d'Integritat Institucional de la Diputació de Barcelona i del seu Pla de Mesures Antifrau. Aquesta avaluació s'articula a través d'un seguit de mapes dels riscos, vinculats als diferents àmbits d'acció de la Diputació de Barcelona, amb l'objectiu d'identificar quins són els principals riscos, estimar la probabilitat que tinguin lloc, i valorar quin seria el seu impacte en cas que es materialitzin.

2. Conceptualització

El risc per a la integritat pública s'entén, d'acord amb la definició de l'Oficina Antifrau de Catalunya, com la possibilitat de dany, lesió, pèrdua, responsabilitat o altres efectes negatius causats per vulnerabilitats internes o externes de l'organització. Aquests riscos es donen davant la combinació de l'accés a recursos públics per part dels responsables públics i la seva capacitat de decisió sobre aquests.

El nivell de risc es mesura a partir de la combinació de la probabilitat que es doni un determinat risc i l'impacte que aquest risc causaria en cas que es materialitzi. En absència d'accions per reduir la probabilitat o impacte del risc, parlem de risc inherent; però fins i tot amb l'aplicació d'accions mitigadores del risc, sempre que ens trobem

davant de situacions caracteritzades per la capacitat de decidir sobre recursos públics, roman un nivell de risc residual que no és possible reduir a zero.

Així doncs, la identificació dels riscos permet:

- Anticipar i estimar quin és el grau de vulnerabilitat de l'organització davant de la possibilitat de materialització de riscos concrets, i activar alertes en cas d'un risc elevat;
- Reduir la probabilitat que els riscos es materialitzin tot dissenyant i implementant mesures preventives;
- I finalment, posar en marxa accions que ajudin a minimitzar les conseqüències en cas que els riscos s'arribin a materialitzar.

3. Metodologia

La metodologia d'avaluació del risc de frau ens permet disposar d'una guia senzilla i pràctica per a prioritzar riscos i accions a implantar per a prevenir-los i detectar-los, en funció d'un sistema d'alertes de tipus semafòric.

L'avaluació de riscos ètics i de frau es concreta en mapes de riscos, un mapa de risc per cadascun dels àmbits organitzatius objecte d'avaluació.

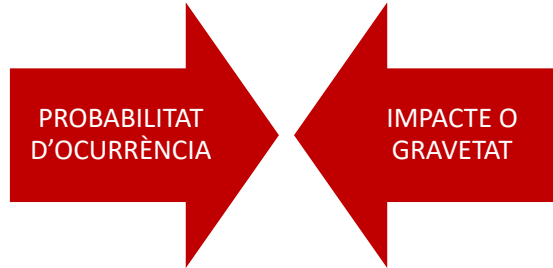
Cada mapa de riscos detalla un llistat de conductes que suposen pràctiques èticament discutibles, irregulars, fraudulentos o corruptes, i que, per tant, comporten un risc a la integritat institucional.

Permet recollir el conjunt d'elements de context que actuen com a factors potenciadors del risc en tant que propicien l'aparició i extensió de les conductes identificades. Aquests poden tenir a veure amb l'estil de lideratge, la cultura organitzativa, la vessant procedimental i organitzativa i d'altres intangibles.

Finalment, el mapa conté un conjunt d'accions que actuen com a mitgadores del risc.

Nivell de risc

El nivell de risc es determina a partir de la combinació de la probabilitat que un risc es doni i l'impacte o gravetat del risc en el cas que es materialitzi:

La probabilitat d'ocurrència resulta d'aplicar dues anàlisis complementàries: la freqüència en l'ocurrència, que es determina en funció de les vegades que ha ocorregut en el passat recent, i la factibilitat de materialització del risc, en funció de si s'aprecien factors potenciadors del risc i de si hi ha implantades accions mitigadores. D'aquesta combinació es determina si la probabilitat és baixa, mitja o alta.

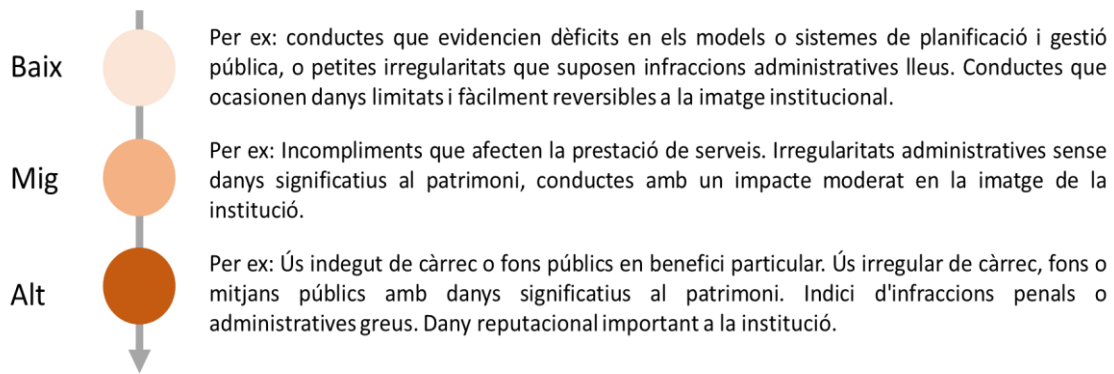
Probabilitat	Descripció	En base a freqüència	En base a factibilitat
Baixa	És improbable que el risc es materialitzi.	No ha ocorregut en els darrers dos anys.	No s'aprecien factors potenciadors del risc, o concorren alguns factors potenciadors però hi ha implantades accions orientades a mitigar el risc.
Mitjana	És possible que el risc es materialitzi.	Ha ocorregut almenys un cop l'any.	Concorren alguns factors potenciadors del risc i no hi ha implantades accions mitigadores o hi ha dubtes sobre la seva eficàcia.
Alta	És altament probable que el risc es materialitzi.	Ha ocorregut diversos cops l'any.	Concorren diversos factors potenciadors del risc. No hi ha implantades accions mitigadores del risc o hi ha dubtes sobre la seva eficàcia.

Impacte o gravetat

L'impacte o gravetat es mesura en una "escala de calor" en funció de les conseqüències derivades de la materialització del risc, principalment en termes d'afectació patrimonial i dany a la imatge institucional (interna i externa). L'impacte resultant serà baix, mig o alt.

Matriu de risc

Una vegada determinada la probabilitat i l'impacte, el nivell de risc s'establirà a partir d'una matriu de risc que combina els dos factors:

		IMPACTE		
		Baix	Mig	Alt
PROBABILITAT	Baixa	BAIX	BAIX	MODERAT
	Mitja	BAIX	MODERAT	ALT
	Alta	MODERAT	ALT	ALT

Finalment, a través d'aquesta mateixa matriu es determina un ordre orientatiu de prioritat en l'acció correctiva o contingent per part de la Diputació de Barcelona, amb la finalitat d'ajudar a prioritzar la dedicació de recursos de manera cost-efectiva. En aquest sentit, cal destacar la diferenciació que aquesta gradació estableix entre els riscos moderats, on els riscos amb un impacte alt i una probabilitat baixa se situen en un nivell de prioritat inferior respecte a la resta de riscos de nivell moderat que tenen més probabilitat d'ocurrència.

		IMPACTE					
		Baix		Mig		Alt	
PROBABILITAT	Baixa	BAIX	4	BAIX	4	MODERAT	3
	Mitja	BAIX	4	MODERAT	2	ALT	1
	Alta	MODERAT	2	ALT	1	ALT	1

Els nivells de prioritat son 4:

Màxima prioritat

Prioritat mitja-alta

Prioritat mitja-baixa

Prioritat baixa

Una vegada analitzat el risc i concretat el seu nivell de risc, així com la seva prioritat d'intervenció, s'estudien quins són aquells mecanismes de control que ja estan en marxa a la Diputació de Barcelona, per identificar i plasmar les actuals mesures de minimització del risc.

Una vegada vistes les mesures vigents a la corporació, s'analitzen els elements positius de l'actual gestió que té sentit potenciar de cara a minimitzar els riscos.

Vistos els mecanismes i elements positius existents, es dissenyen propostes d'actuació que permetran, de cara al futur, reduir la possibilitat de materialització del risc. Aquestes propostes d'actuació o accions de millora s'han de treballar en sessions amb els diversos àmbits funcionals de referència per establir quatre pilars bàsics per a la seva efectiva implementació: la unitat responsable, l'evidència d'aplicació de la proposta, el termini d'aplicació, i la periodicitat del seguiment.

4. Mapes de risc per àmbits

S'elaboraran mapes de risc per cadascun dels àmbits organitzatius objecte d'avaluació. Tradicionalment, es prioritzen aquells àmbits on, a priori, es detecta un major grau de vulnerabilitat de les organitzacions públiques, típicament: Contractació, Subvencions, Gestió econòmica i patrimonial, Gestió de personal i Convenis.

5. Procés d'avaluació del risc

L'avaluació del risc es realitza en el marc de diverses sessions, on han de participar representants dels diversos àmbits funcionals de referència amb relació directa amb els àmbits treballats, tant de les àrees gestores com de serveis interns i òrgans de control, cosa que permet tenir una visió global i una perspectiva holística.

L'avaluació parteix d'un catàleg de riscos previ ja identificat per altres organitzacions en el marc d'altres projectes de característiques similars.

Les sessions d'avaluació han de seguir el següent procés:

- Pas 1. Revisió del catàleg de riscos previ per a adaptar o afegir, si escau, riscos.
- Pas 2. Identificació del nivell d'impacte que tindria la materialització de cadascun dels riscos en la gradació plantejada.
- Pas 3. Definició del nivell de probabilitat de què es materialitzi cada risc segons la freqüència i factibilitat d'ocurrència.
- Pas 4. Càlcul del nivell de risc resultant per a cadascun dels riscos, en base a la matriu de risc.
- Pas 5. Establiment de la prioritat d'actuació en base a la matriu de risc.
- Pas 6. Identificació dels mecanismes de control vigents a l'organització.
- Pas 7. Identificació d'elements positius existents a potenciar.
- Pas 8. Plantejament de propostes i accions de millora per als riscos que hagin resultat amb una major prioritat d'actuació (màxima prioritat - Nivell 1; prioritat mitja-alta - Nivell 2).
- Pas 9: Identificació de les unitats responsables de la implementació de les propostes, els mecanismes o indicadors que evidencin la seva efectiva implementació i el termini d'aplicació per les propostes i accions de millora.
- Pas 10: Establiment de la periodicitat de seguiment de les propostes de millora.

Metadades del document

Núm. expedient	2023/0008711
Tipus documental	Protocol
Títol	Metodologia d'avaluació de riscos ètics i de frau de la Diputació de Barcelona.
Codi classificació	A0503 - Instruccions i normatives internes

Signatures

Signatari		Acte	Data acte
Francesc Xavier Forcadell Esteller (SIG) (accidental)	Responsable directiu Servei Promotor	Signa	14/11/2023 01:07

Validació Electrònica del document

Codi (CSV)	Adreça de validació	QR
5cea68e488a05391a5d4	https://seuelectronica.diba.cat	